

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“LOGORI OMARSKA I KERATERM” (IT-02-65/1)

PREDRAG BANOVIĆ

PREDRAG BANOVIĆ

Osuđen za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi

Stražar u logoru Keraterm, koji su snage bosanskih Srba formirale sredinom 1992. godine u krugu fabrike keramičkih proizvoda na istočnom kraju grada Prijedora, u sjeverozapadnoj Bosni i Hercegovini.

- Osuđen na **8 godina zatvora**

Zločini za koje je osuđen (primjeri):

Progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti)

- Predrag Banović je učestvovao u ubistvu pet zatočenika koje je bilo posljedica njihovog premlaćivanja.
- Učestvovao je u premlaćivanju 27 zatočenika pomoću raznih oruđa, uključujući palice za bejzbol, policijske palice i kablove s gvozdanim kuglicama. U dvojicu zatočenika je pucano.
- Učestvovao je u zatočenju u nehumanim uslovima, šikaniranju, ponižavanju i psihičkom zlostavljanju nesrba zatočenih u logoru Keraterm.

Rođen	28. oktobra 1969. u Prijedoru, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna: 21. jula 1995; konsolidovana: 21. novembra 2002.
Uhapšen	8. novembra 2001. u Srbiji
Prebačen na MKSJ	9. novembra 2001.
Prvo stupanje pred sud	16. novembra 2001. izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Potvrдно izjašnjanje o krivici	26. juna 2003. izjasnio se krivim za progone
Presuda o kazni Pretresnog vijeća	28. oktobra 2003. osuđen je na 8 godina zatvora
Izdržao kaznu	28. jula 2004. prebačen je u Francusku na izdržavanje preostalog dijela kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 9. novembra 2001. Prijevremeno puštanje na slobodu odobreno mu je 9. septembra 2008.

STATISTIČKI PODACI

S obzirom da je prije početka suđenja sklopljen sporazum o izjašnjanju o krivici, suđenje nije bilo potrebno.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA	
28. oktobra 2003.	
Pretno vijeće III	Sudija Patrick Robinson (predsjedavajući), sudija Richard May, sudija O-Gon Kwon
Tužilaštvo	Joanna Korner, Sureta Chana
Obrana	Jovan Babić

POVEZANI PREDMETI	
<i>prema geografskom području</i>	
BOROVNICA (IT-95-3) “PRIJEDOR”	
BRĐANIN (IT-99-36) “KRAJINA”	
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) “ BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”	
KRAJISNIK (IT-00-39 I 40) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
KVOČKA I DRUGI (IT-98-30/1) “LOGORI OMARSKA, KERATERM I TRNOPOLJE”	
MEJAKIĆ I DRUGI (IT-02-65) “LOGORI OMARSKA I KERATERM”	
MILOŠEVIĆ (IT- 02-54) “KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA I HERCEGOVINA”	
MRĐA (IT-02-59) “PLANINA VLAŠIĆ”	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 I 40/1) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
SIKIRICA I DRUGI (IT-95-8) “LOGOR KERATERM”	
STAKIĆ (IT-97-24) “PRIJEDOR”	
STANIŠIĆ, MIĆO (IT-04-79)	
TADIĆ (IT-94-21) “PRIJEDOR”	
ŽUPLJANIN (IT-99-36) “KRAJINA”	
KOVAČEVIĆ I DRLJACA (IT-97-24) “PRIJEDOR”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Predrag Banović je prvobitno optužen 21. jula 1995. zajedno s još 11 drugih saoptuženih - Duškom Sikiricom, Damirom Došenom, Dušanom Fuštarom, Draganom Kolundžijom, Nenadom Banovićem, Nikicom Janjićem, Dušanom Kneževićem, Draganom Kondićem, Goranom Lajićem, Dragomirom Šaponjom i Nedjeljkom Timarcem. Optužnica protiv Nikice Janjića povučena je nakon njegove smrti. Optužnica protiv Dragana Kondića, Gorana Lajića, Dragomira Šaponje i Nedjeljka Timarca povučena je 5. maja 1998. nakon što je u skladu s cjelokupnom politikom krivičnog gonjenja Međunarodnog suda odlučeno da se tim optuženim treba suditi pred nekim nacionalnim sudom.

U periodu od juna 1999. do juna 2000., uhapšena su trojica optuženih - Dušan Sikirica, Damir Došen i Dragan Kolundžija. Nakon što su se svaki od optuženih potvrdno izjasnio o krivici, osuđeni su u novembru 2001. Optuženi Predrag Banović uhapšen je i prebačen u Haag 9. novembra 2001.

Dana 17. septembra 2002., Pretresno vijeće je odobrilo zahtjev optužbe za spajanje postupaka i naložilo da se optužnica protiv Željka Mejakića, Momčila Grubana i Duška Kneževića (IT-95-4, optužnica u predmetu "Omarska") i optužnica protiv Dušana Fuštara, Predraga Banovića i Duška Kneževića (IT-95-8/1, optužnica u predmetu "Keraterm") spoje i da im se dodijeli zajednički broj predmeta. Dana 21. novembra 2002., Pretresno vijeće je naložilo da konsolidovana optužnica, priložena Zahtjevu optužbe za spajanje postupaka od 5. jula 2002., bude važeća optužnica u ovom predmetu.

Dana 14. aprila 2000., nakon što je Dragoljub Prcać prebačen u pritvor Suda, Pretresno vijeće je postupak u predmetu *Prcać* spojilo sa postupkom u predmetu *Kvočka i drugi* pod zajedničkim brojem IT-98-30/1 (vidi predmet *Kvočka i drugi*).

Dana 27. marta 2002., optužba je podnijela molbu za povlačenje optužnice protiv Nenada Banovića. Rasprava po zahtjevu optužbe održana je 10. aprila 2002. Pretresno vijeće je odobrilo zahtjev optužbe i naložilo da se Nenad Banović odmah pusti iz pritvora.

Predrag Banović se teretio na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) za:

- progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi; nehumana djela; mučenje (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- ubistvo i okrutno postupanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

SPORAZUM O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI/ POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda utvrđuje postupak za sporazum o izjašnjavanju o krivici (pravilo 62ter). Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da će, nakon što se optuženi potvrdno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac pred pretresnim vijećem zatražiti da se optužnica shodno tome izmijeni i predložiti neki konkretni raspon kazne ili se složiti sa rasponom kazne koji predloži odbrana. Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od ovih sporazuma.

U četvrtak, 26. juna 2003., Pretresno vijeće je održalo raspravu i razmotrilo "Zajednički zahtjev za razmatranje sporazuma o izjašnjavanju o krivici Predraga Banovića i Tužilaštva". Taj zahtjev je odražavao dogovoreni sporazum o krivici prema kojem se optuženi pristao izjasniti krivim po tački jedan konsolidovane optužnice, za progon kao zločin protiv čovječnosti. Zahtjev je prihvaćen i Predrag Banović s potvrdno izjasnio o krivici. Rasprava o kazni je održana 3. septembra 2003.

IZJAVA PREDRAGA BANOVIĆA

"Časni sude, ja sam se o svojoj krivici pred Vama nedvosmisleno izjasnio. Ta moja izjava je bila istine i iskrenoga kajanja o događajima u Prijedoru, a posebno u logoru Keraterm. O mome udjelu u tome dao sam intervju istražiocima Tribunala. Danas bih dodao samo slijedeće: hapšenje i prebacivanje u Hag moga brata i mene proživio sam sa velikim strahom i to najviše zbog toga što je propaganda uvijek širila da je Hag mjesto za tiho ubijanje Srba. Na moju sreću, brzo sam zaključio da je to posljednja laž te vrste. Kroz

dosadašnji postupak ja sam u pritvoru doživio prosvjećenje. Sakupio sam snage da se suočim sa istinom i samim sobom.

To me je i opredijelilo da svoju izjavu o krivici promijenim. Proklinjem to vrijeme rata i mržnje. Žao mi je što tada nisam pronašao načina da izbjegnem mobilizaciju i svoje učešće u logoru. Žao mi je svih žrtava i proklinjem svoje ruke što su na bilo koji način nanijele bol nevinim ljudima. Želio bih da se ove moje riječi, iskrene riječi, shvate kao lijek ranama i kao put ozdravljenja i pomirenja svih u Prijedoru, onako kako je bilo prije rata." (Predrag Banović, pretres u vezi s odmjeravanjem kazne, 3. septembar 2003.)

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA

Predmet protiv Predraga Banovića odnosi se na događaje u opštini Prijedor, smještenoj u sjeverozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine. Nakon što su u ljeto 1992. godine zbačene opštinske vlasti u Prijedoru, vlasti bosanskih Srba u opštini Prijedor protivpravno su izvršile segregaciju velikog broja muškaraca, žena i djece koje su potom privede i zatvorile u tri glavna logora, od kojih je jedan bio Keraterm, logor koji se nalazio u fabrici keramike na istočnom kraju grada Prijedora.

Te događaje su organizovale i dirigovalе vlasti bosanskih Srba kako bi provele jedan dio opšteg cilja udruženog zločinačkog poduhvata rukovodstva bosanskih Srba, odnosno da bi trajno i prisilno uklonile nesrpsko stanovništvo iz opštine Prijedor u skladu s ciljem uspostavljanja i kontrole nad odvojenom srpskom teritorijom unutar Bosne i Hercegovine.

Logor Keraterm počeo je da funkcioniše 23. maja 1992., a u njemu se nalazilo i do 1.500 zatočenika. Taj logor, kao i drugi, vođen je na način koji je bio sračunat na zlostavljanje i progon nesrba iz Prijedora i drugih područja, i putem kojeg se htjelo nesrbe ukloniti sa te teritorije, a one koji ostanu podjarmiti. Ispitivanja, teški oblici premlaćivanja, seksualno zlostavljanje i ubistva u logoru Keraterm događala su se, kako se tvrdi, svakodnevno. Životni uslovi bili su surovi i nehumani.

Predrag Banović je bio stražar u logoru Keraterm u periodu od 20. juna 1992. do 6. augusta 1992. Učešće optuženog u udruženom zločinačkom poduhvatu bilo je ograničeno na njegove radnje unutar logora Keraterm, koje uključuju učestvovanje u premlaćivanju i zlostavljanju zatočenika. Zatočenici su tokom svog boravka u logoru, pored ponižavanja, šikaniranja, te fizičkog i psihičkog zlostavljanja, trpili surove, nehumane i degradirajuće uslove zatočenja.

Prostorije u logoru Keraterm bile su prenapučene i zatočenici često nisu imali dovoljno prostora da legnu ili da se kreću. Zatočenici nisu imali odjeće za presvlačenje ni posteljinu, a ljekarska pomoć je bila ograničena. Obroci hrane koja im je davana bili su krajnje oskudni, a pristup vodi je bio ograničen. Toaleti i sanitarni objekti bili su neadekvatni i u vrlo lošem stanju. Zatočenicima nisu bile omogućene fizičke aktivnosti i nije im bilo dozvoljeno da redovno izlaze napolje na svjež zrak.

Vlasti u Keratermu, kao i "posjetioci", redovno su zatočenike podvrgavali teškim premlaćivanjima, ispitivanjima i okrutnim i ponižavajućim postupcima. Mnogi zatočenici su ubijeni. Premlaćivanja su se često događala pred očima drugih zatočenika, a pratili su ih ponižavajući komentari i uvrede. Premlaćivanja su izazivala teške fizičke i psihičke povrede. Ljekarska pomoć nakon premlaćivanja bila je nedovoljna ili je uopšte nije bilo. Mnogi zatočenici nisu preživjeli logor.

Optuženi je bio stražar u logoru Keraterm i nije imao nikakav čin. Međutim, optuženi je bio svjestan sistema zlostavljanja u logoru, učestvovao je u maltretiranju i premlaćivanju zatočenika u logoru i imao je namjeru da i sam ostvaruje taj opšti dogovoreni sistem zlostavljanja. Optuženi je, između ostalog, učestvovao u premlaćivanju zatočenika u logoru Keraterm koje je rezultiralo njihovom smrću. Konkretno, optuženi je priznao da je odgovoran za učestvovanje u pet ubistava koja su navedena u Činjeničnom osnovu i u pismenoj presudi. Optuženi priznaje da je pored toga učestvovao u premlaćivanju još dvadesetsedmero ljudi.

Tužilaštvo i odbrana su zajednički predložili Pretresnom vijeću da izrekne kaznu zatvora u trajanju od osam godina. Obje strane su bile svjesne da Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od sporazuma koje su strane postigle po pitanju kazne.

Dana 28. oktobra 2003., Pretresno vijeće je izreklo presudu kojom je Predraga Banovića proglasilo krivim na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5),
Kazna: 8 godina zatvora.

Dana 28. jula 2004., Predrag Banović je prebačen u Francusku na izdržavanje preostalog dijela kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od hapšenja 9. novembra 2001.

Dana 3. septembra 2008., Predragu Banoviću je odobreno prijevremeno puštanje na slobodu.